

Vesna Todorović

MARIJA VASILJEV, slike

Galerija KOCKA, maj 2006.

Izložba slika Marije Vasiljev jedna je od trideset izložbi, koje su za manje od dve godine postojanja "Kocke" predstavljene u ovom prostoru. "Kocka" svojim programima i namenom od samog početka ima nameru da spaja edukaciju sa zabavom u pravom smislu tih reči. Jer, pored kontinualnog održavanja klasičnih izložbi – znači, eksponat na zidu ili pored zida – u specijalnoj staklenoj kocki posred prostora, odvijali su se performansi svih vrsta: scenskog i igračkog pokreta, svetlopisanja, neposrednog izvođenja radova likovnog i primenjenog karaktera, demonstracije određenih tehnika rada, prikazivali se video radovi i dokumentarni filmovi, priređivani koncerti muzike svih vrsta. I mobilijar u ovom nesvakidašnjem art kafeu–galeriji je unikatno delo umetnika, vajara Miše Roganovića. Za program je bio i dalje je odgovoran profesor FPUD, za predmet Večernji akt, Marko Lađušić,

idejni pokretač ove male institucije, koja dodaje vedre tonove urbanom koloritu Beograda.

Marija Vasiljev je svoju karijeru umetnika započela primenjenom likovnošću oslikavanja svilenih tkanina, direktno i batik tehnikom. Njena darovitost je paralelno, bez prekida tražila svoj put i autentičan likovni izraz, najpre putem crteža–slika, koji su minimalnim sredstvima grafizma i prisutne boje, ipak rečito oblikovali arhetipska snoviđenja, inspirisana afričkom praistorijskom umetnošću i u izvesnoj meri onom "art brute", čijom se neposrednom, sirovom snagom napajao Dibife.

Izložene slike Marije Vasiljev načinile su mali šok u smislu predstavljanja potpune novine, ali veoma prijatne za oko i analitički duh onih koji prate njen rad: na prvom mestu, tu je pojava punog, izrazito vedrog kolorita, koji i pored utiska mestimične, akvarelske transparentije ne ostavlja mesto nedoumici o punom slikarskom tretmanu, sa podslikanim i oslikanim slojem; zatim, pojava veoma razvijene priče, gde grafizam jasnog crteža prati i ističe literarnu podlogu sa nizom tema i podtema skladno utkanih u grafijsko tkivo, tvoreći dosledan scenario sa tematikom poetskog karaktera, scenario

ispisan na bazi iskustva, učenja i istraživanja, snova i želja, traženja sebe i svog mesta u okruženju i odnosima sa drugima i pre svega sa samom sobom. Pred svojom dušom i savešću. Otud je ogledalo prisutno kao podtekstualni znak – njega nema u bukvalnom smislu, ali ga povremeno zamenjuje beli, avetinjski odraz vlastitog lika, lica ili tela, svejedno. Ono je prisustvo savesti, ili svesti o sebi, znak jasne probuđenosti i definisanja vlastite ličnosti, sa svim bogatstvom koja joj daruju i oblikuju identitet.

Scenografija svih izloženih slika imputira urbani životni milje, koji se pretapa i prepliće sa nedvosmisleno ispovednim iskazom. Marija Vasiljev, temeljito i sistematski, gradi mizanscen za igrokaz u kome se smenjuju život i smrt, vedrina, ljubav i neskrivena seksualnost sa tugom, osećanjem samoće i napuštenosti, te bujnost i optimizam sa sveprisutnom pretnjom straha i nemoći.

Ovo nadasve iskreno slikarsko delo ukazuje na provejavanje uticaja različite likovne literature, od tragova ruskih konstruktivista i italijanskih futurista, do grososke karikaturalnosti, s jedne strane i intimističkog, delikatno humornog šagalovskog duha, sa druge strane. Bez imalo sklonosti ka patetici i ne odbacujući svoje likovne uzore i ljubavi, Marija Vasiljev nežno i odlučno preseca sve te pupčane vrpce. Svoj likovni esej, svoj "ogled o ogledalu" razvija prema principu gradacije u smislu surove istinoljubivosti, čije glavne uporišne tačke vidimo u tri slike: jedna sa belim likom bez ijedne crte lica, druga je sa sjajnim, "belim" autoportretom, i treća, praćena jasnom naz-

nakom tragike u sarkastičnom ruhu, sa glavom na tanjiru, koja na čelu nosi natpis "To sam ja i plačem". Ova parafraza na novozavetnu priču o Salomi i sv. Jovanu Krstitelju je smeštena u kafanski milje, gde su protagonisti mačo kreature u (para)vojnim uniformama i noge jedne kurtizane-pevaljke, koje igraju na stolu. Metaforična freska, koja sasvim izvesno, kao i na svim slikama, predstavlja lični komentar na duboko doživljavanje života i shvatanje zakona ponavljanja kroz istoriju našeg bivstvovanja.

U mudrom, likovno prozorljivom oku Marije Vasiljev, zadržalo se, poput zdravog semena, iskustvo istorije umetnosti, isprepletano sa iskustvima vlastitog življenja. Sa željama i nedosanjanim snovima, koje je i sebi samoj mogla osvetliti i priznati samo na ovaj način, oslikavajući ih. Uz zapažanja iz svih, kako pozitivnih, tako i negativnih konotacija, u koje je uplela i sveopšte i vlastite mitove. Ništa nije previše mučno, ali ne oskudeva ni u dramatičnim akcentima, optužbama, presuđivanjem čak. Citi-rajmo na kraju sam početak njene pesme–ogleda, "Ogled–alo", koja predstavlja tematsku okosnicu čitavog ovog snažnog slikarskog ciklusa:

"odraz–odraza
ogled odraza
o–gled–anje
stvarnosti–da li je
stvarnost ogled ili
odraz."